

Excepție de neconstituționalitate cu privire la art. 7 alin. (3) și (4) din Legea nr. 67/2004 privind alegerile locale și art. 19 alin. (3) din Legea nr. 14/2003 privind partidele politice

Adoptarea în luna martie 2004 a Legii privind alegerile locale a determinat o vie critică printre promotorii drepturilor minorităților naționale. Proiectul legii fusese contestat încă din timpul dezbaterilor, mai multe organizații neguvernamentale încercând să convingă forul legiuitor, fără succes, de caracterul discriminatoriu al art. 7 al propunerii. Consecințele negative ale adoptării legii s-au văzut imediat după desfășurarea alegerilor, prin reducerea gradului de reprezentare a unor minorități la nivel local. În mod particular, monopolul creat prin această lege a afectat minoritățile maghiară și roma, unde s-a produs o adevărată ruptură internă. Ulterior, Uniunea Civică Maghiară a depus plângere împotriva împiedicării ei să participe la alegeri. La 3-4 decembrie 2004 și la 14 februarie 2005, Comisia de la Veneția și, respectiv, Oficiul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului al OSCE au făcut publice analiza lor, confirmând caracterul discriminatoriu al legii. Se poate spune că existența elementelor discriminatorii ale actului normativ care a legiferat în 2004 participarea la alegeri a organizațiilor persoanelor aparținând minorităților naționale a fost confirmată de către organizații independente și de notorietate profesională. În acest context, o semnificație particulară o are cererea de chemare în judecată împotriva Statului Român și ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 7 alin. (3) și (4) din Legea alegerilor locale și art. 19 alin. (3) din Legea nr. 14/2003, privind partidele politice de către Kincses Előd, candidat pe lista UCM. Acesta a solicitat ca Statul Român să-i plătească daune morale simbolice pentru împiedicarea sa de la „exercitarea liberă de a fi ales și de a alege, în conformitate cu convingerile (...) politice”. Având în vedere importanța cazului, și în mod deosebit interesul pentru calitatea deciziilor Curții Constituționale, în cele ce urmează am făcut o selecție a argumentelor lui Kincses Előd din formularea excepției de neconstituționalitate, și apoi a celor din motivarea Curții Constituționale care s-a exprimat în acest dosar la data 15 martie 2005. Pe marginea motivației Curții, în notele de subsol am introdus informații menite să ajute interpretarea dată cazului de către cititor.¹

(NRDO)

---

¹ Pe baza Deciziei Curții Constituționale, la data de 15 mai 2005, Judecătoria Sectorului 5 București a respins ca neîntemeiată cererea formulată de către *Kincses Előd*. Reclamantul a formulat recurs la 1 septembrie 2005. Procesul nu este deci încheiat, dar actuala prezentare a fost motivată de interesul pentru argumentația Curții Constituționale, pusă în oglindă cu argumentele reclamantului ori ale altor instituții care s-au exprimat pe subiect (NRDO).

Dos. nr. 4120/2004

T.: 29 aprilie 2004.

Către

Judecătoria sectorului 5, București

Subsemnatul dr. KINCSES ELŐD, cu domiciliu ales în 540020 Tg. Mureș, str. Rodnei nr. 91/1, în calitate de reclamant, în contradictoriu cu STATUL ROMÂN, reprezentat prin Ministerul de Finanțe Publice (București, str. Apolodor nr.17, sectorul 5), în temeiul dispozițiilor art. 23 din Legea Curții Constituționale nr. 47/1992, republicată, formulez următoarea

EXCEPȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE

cu privire la art. 7 alin. (3) și (4) din Legea nr. 67/25 martie 2004 privind alegerile locale, art. 19 alin. (3) din Legea nr. 14/9 ianuarie 2003, privind partidele politice și anexa nr. 8 aprobată prin Hotărârea Guvernului României nr. 505/7 aprilie 2004, publicată abia în M. Of. nr. 330/16 aprilie 2004.

(...)

MOTIVE :

În fapt:

(...)

Legea nr. 67/2004 privind alegerile locale, care în art. 7 alin. (3) și (4) prevede că pot depune candidaturi organizațiile minorităților naționale, altele decât cele reprezentate în prezent în Parlament numai dacă numărul membrilor lor nu este mai mic de 15% din numărul total al cetățenilor recenzați că aparțin minorității respective sau dacă numărul membrilor este mai mare de 25.000 de persoane, domiciliat în cel puțin 15 din județele țării și municipiul București, dar nu mai puțin de 300 de persoane pentru fiecare dintre aceste județe și București *este neconstituțională*. La fel de neconstituțională este și Legea nr. 14/9 ianuarie 2003 privind partidele politice care, în art. 19 alin. (3), conține dispoziții asemănătoare, cu deosebire că este vorba de 18 județe și 700 de membri/județ și București.

În urma adoptării prevederilor legale neconstituționale sus amintite, sunt împiedicat în exercitarea liberă a dreptului de a fi ales, fiind constrâns să candidez pe listele unor formațiuni politice sau organizații ale minorităților naționale care au o politică și o ideologie postcomunistă, cu care nu sunt de acord. În acest mod sunt încălcate prevederile art. 29 alin. (1) din Constituție referitoare la libertatea conștiinței. Dispozițiile criticate mă împiedică în exercitarea liberă a dreptului de a fi ales, în condițiile pluralismului politic, garantat de Constituție. În situația creată de aceste reglementări, în privința candidatului de ales, în locul cetățenilor cu drept de vot, decid o pleiadă de politicieni cu legitimitate îndoielnică.

Rog a observa că art. 8 alin. 1 din Constituție prevede: „pluralismul în societatea românească este o condiție și o garanție a democrației constituționale”, că art. 16 alin. 1 prevede: „cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților, fără privilegii și

fără discriminări”, iar articolul 35 garantează dreptul de a fi ales. Analizând dispozițiile legii electorale trebuie să remarcăm și faptul că acestea discriminează pe cei de altă naționalitate decât cea română. Un român poate fi candidat ales pe listele unui partid cu 5% din voturi, iar un minoritar pentru a deveni candidat pe listele unei organizații minoritare are nevoie de un procentaj de 15%! La fel sunt discriminați cetățenii aparținând minorităților naționale prin introducerea anexei nr. 8, aprobată prin H.G. nr. 505/7 aprilie 2004. Un candidat majoritar propus pe listă nu trebuie să fie atestat că este susținut de altcineva decât conducătorul partidului, spre deosebire de un candidat minoritar, care trebuie să fie susținut cu 25.000 voturi, din 15 județe și din București. Semnificativ, modelul listei membrilor organizației minorităților naționale a fost publicat în Monitorul Oficial abia la 16 aprilie 2004, cu 6 zile înainte de termenul de comunicare a siglei electorale. Culmea, s-a făcut și o adăugire la lege, prevăzându-se cerința de menționare a datei alegerilor. Vasăzică, înaintea oricăror alegeri suntem constrânși să adunăm 25.000 de semnături etc., fiind deci categoric discriminați în raport cu formațiunile agreeate de actuala putere. Deci, prin această hotărâre de Guvern s-a modificat legea și ni s-a cerut imposibilul, tocmai pentru a exclude din dreptul de a fi ales pe acei cetățeni minoritari care au alte opțiuni politice decât cele permise de actuala putere.

Reglementările criticate ale legislației electorale încalcă și prevederile art. 20 din Constituție, în care se spune că „dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și celelalte tratate la care România este parte”, iar „dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele care fac referire la drepturile fundamentale ale omului, la care țara noastră este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale”.

Potrivit Declarației Universale a Drepturilor Omului, orice persoană are dreptul de a lua parte la conducerea treburilor publice ale țării sale și are dreptul de acces egal la funcțiile publice din țara sa – fără deosebire de sex, limbă sau origine națională. Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, în aplicarea acestor precepte, prevede că principiul egalității între cetățeni este garantat și prin exercitarea drepturilor electorale, adică a dreptului de a alege și de a fi ales.

În aplicarea prevederilor art. 11 din Constituție rog a reține că restrângerea dreptului fundamental de a fi ales și procentajele discriminatorii introduse în legislația electorală nu sunt în concordanță cu:

- a. Articolul 2 al Declarației universale a drepturilor omului ...
- b. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice...
- c. Statutul Consiliului Europei, ratificat de România prin Legea nr. 64/1993 .
- d. Documentul final al reuniunii de la Viena...
- e. Documentul Reuniunii de la Copenhaga al Conferinței asupra dimensiunii umane a CSCE...

Dacă nu am interpreta în acest sens dispozițiile constituționale, s-ar permite încălcarea de către România a obligației acesteia ca stat contractant a pactelor și convențiilor internaționale la care este parte, iar art. 11 și art. 20 din Constituție ar deveni simple norme juridice cu aspect de reclamă.

În conformitate cu dispozițiile O.G. nr. 137/2000, aprobată prin Legea nr. 48/2002, în România, ca stat de drept, democratic și social, demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane reprezintă valori supreme și sunt ocrotite. Principiul egalității între cetățeni, excluderea privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: drepturile politice, și anume drepturile electorale, dreptul de a participa la viața publică și de a avea acces la funcții publice. Articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 dispune că prin «discriminare» se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, sau orientare sexuală, apartenența la o categorie defavorizată sau orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Este știut, dispozițiile art. 144 lit. c) din Constituție prevăd competența Curții Constituționale, în sensul că aceasta „hotărăște asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea legilor și a ordonanțelor”, iar art. 23 alin. 1 din Legea nr. 47/1992 precizează competența Curții de a „decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea (...) unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, de care depinde soluționarea cauzei”. Articolul 107 din Constituție, referitor la hotărârile și ordonanțele guvernului stabilește că hotărârile se emit pentru organizarea executării legilor, iar ordonanțele se emit în temeiul unei legi speciale, *în limitele și în condițiile prevăzute de aceasta*. Neîndoindu-se, prevederile anexei nr. 8 aprobată prin H.G. nr. 505/7 aprilie 2004, *au modificat legea*. Este drept, actul normativ a fost botezat ca hotărâre de guvern, reprezentând o încercare de evitare a exercitării controlului de constituționalitate de către Curtea Constituțională. Suntem deci în prezența unei încercări de eludare a legii de bază, care nu permite modificarea legilor prin hotărâri de guvern. În realitate, actul normativ adoptat reprezintă o ordonanță emisă în temeiul Legii speciale nr. 67/2004 privind alegerile locale, cu încălcarea limitelor și condițiilor prevăzute de aceasta, fiind deci adoptat cu încălcarea art. 107 alin. 2 și 3 din Constituție.

Drept urmare, se impune admiterea excepției de neconstituționalitate.

*

Curtea Constituțională Decizia nr. 146 din 15 martie 2005

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 7 alin. (3) și (4) din Legea nr. 67/2004, ale art. 19 alin. (3) din Legea nr. 14/2003 și ale anexei nr. 8 la H.G. nr. 505/2004 pentru aprobarea modelului copiei de pe lista electorală permanentă, modelului listei electorale suplimentare, al extrasului de pe lista electorală permanentă sau suplimentară, al listei susținătorilor, al declarației de acceptare a candidaturii².

² M. Of. nr. 299 din 11 aprilie 2005.

Ioan Vida - președinte
Nicolae Cochinescu - judecător
Aspazia Cojocaru - judecător
Constantin Doldur - judecător
Acsinte Gaspar - judecător
Kozsokar Gabor - judecător
Petre Ninosu - judecător
Ion Predescu - judecător
Șerban Viorel Stănoiu - judecător
Florentina Baltă - procuror
Gabriela Dragomirescu - magistrat-asistent șef

(...)

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 17 iunie 2004, pronunțată în Dosarul nr. 4.120/2004, Judecătoria Sectorului 5 București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 7 alin. (3) și (4) din Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, ale art. 19 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003 și ale anexei nr. 8 la Hotărârea Guvernului nr. 505/2004 pentru aprobarea modelului copiei de pe lista electorală permanentă, modelului listei electorale suplimentare, al extrasului de pe lista electorală permanentă sau suplimentară, al listei susținătorilor, al declarației de acceptare a candidaturii, precum și modelului listei membrilor organizației minorităților naționale, ce vor fi folosite pentru alegerea autorităților administrației publice locale în anul 2004. Excepția a fost ridicată de Kincses Elod într-o cauză în care acesta solicită obligarea statului român la plata unor daune morale.

(...)

În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens arată că prevederile art. 7 din Legea nr. 67/2004 nu contravin art. 29 alin. (1) din Constituție, privind libertatea conștiinței, întrucât „orice persoană care îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru a fi aleasă poate candida ca independent, fără să fie astfel obligat să adere la o organizație a cărei ideologie nu o împărtășește. În condițiile în care, însă, persoana respectivă candidează pe lista unei organizații, ea reprezintă organizația respectivă, iar această îndatorire nu poate fi exercitată în lipsa unui consens între ideologia și aspirațiile organizației care îl propune drept candidat și crezul propriu”. În ceea ce privește încălcarea prevederilor constituționale ale art. 16 alin. (1), consideră că susținerea este neîntemeiată, deoarece: cetățenii aparținând minorităților naționale pot depune, cu îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege, candidaturi independente, la fel ca și cetățenii de naționalitate română; condițiile

stabilite în alin. (3) și (4) ale art. 7 din Legea nr. 67/2004 trebuie să fie îndeplinite doar de organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale legal constituite, altele decât cele reprezentate în Parlament, pentru aceleași rațiuni avute în vedere prin reglementarea condițiilor pentru înscrierea partidelor politice în registrul partidelor politice, astfel cum sunt prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea nr. 14/2003. Or, comparând condițiile stabilite de art. 7 alin. (4) din legea criticată cu cele prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea nr. 14/2003, „rezultă că, mai degrabă, ar fi vorba de o discriminare pozitivă a cetățenilor aparținând minorităților naționale”. Cu referire la încălcarea art. 8 alin. (1) din Constituție, privind pluralismul politic, apreciază că existența unei multitudini de factori, indiferent de denumirea pe care o poartă – organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în Parlament, alte organizații și alianțe, precum și cetățeni individuali, care acționează în procesul electoral –, este o reflectare a principiului pluralismului în societatea românească. Mai arată că nici susținerea privind încălcarea art. 37 din Constituție, care dispune în legătură cu dreptul de a fi ales, nu poate fi reținută, întrucât „dispozițiile legale criticate reglementează un segment concret din procesul electoral, și anume depunerea candidaturilor”. În sfârșit, consideră că nu sunt încălcate nici dispozițiile art. 20 din Constituție, coroborate cu cele ale art. 2 și art. 21 pct. 1 și 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, de vreme ce eventualele diferențieri între condițiile de depunere a candidaturilor pentru cetățenii de naționalitate română și cei de altă naționalitate nu sunt de natură „să creeze o discriminare pe criteriul naționalității”, iar stabilirea modalităților concrete de funcționare a sistemului electoral reprezintă atributul unicei autorități legiuitoare a țării, Parlamentul României.

În legătură cu susținerile de neconstituționalitate a prevederilor art. 19 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003, care stabilesc condițiile pe care trebuie să le îndeplinească lista membrilor fondatori ai unui partid politic, consideră că aceasta reprezintă o problemă de oportunitate asupra căreia numai legiuitorul poate dispune.

În sfârșit, arată că excepția de neconstituționalitate a anexei nr. 8 la Hotărârea Guvernului nr. 505/2004 este inadmisibilă.

Avocatul Poporului apreciază că dispozițiile art. 7 alin. (3) și (4) din Legea nr. 67/2004 și cele ale art. 19 alin. (3) din Legea nr. 14/2003 sunt constituționale, iar excepția de neconstituționalitate a prevederilor anexei nr. 8 la Hotărârea Guvernului nr. 505/2004 este inadmisibilă. Astfel, în legătură cu neconstituționalitatea art. 7 alin. (3) și (4) din Legea nr. 67/2004, prin raportare la art. 37 și 20 din Constituție, coroborate cu art. 2 pct. 1 și art. 21 pct. 1 și 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, se invocă jurisprudența Curții Constituționale, de exemplu, hotărârile nr. 37/1996, nr. 44/1996 și nr. 2/1992. Consideră că dispozițiile art. 8 alin. (1) și art. 37 din Constituție nu sunt încălcate prin prevederile art. 19 alin. (3) din Legea nr. 14/2003, precum și că atât acest text de lege, cât și art. 7 alin. (3) și (4) din Legea nr. 67/2004 nu conțin dispoziții contrare celor cuprinse în art. 16 și art. 29 alin. (1) din Constituție. În sfârșit, arată că excepția de neconstituționalitate a anexei nr. 8 la Hotărârea Guvernului nr. 505/2004 este inadmisibilă, prin raportare la art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile reprezentantului Ministerului Public, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională constată că este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și celor ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate cu care a fost sesizată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 7 alin. (3) și (4) din Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, ale art. 19 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003 și ale anexei nr. 8 la Hotărârea Guvernului nr. 505/2004 pentru aprobarea modelului copiei de pe lista electorală permanentă, modelului listei electorale suplimentare, al extrasului de pe lista electorală permanentă sau suplimentară, al listei susținătorilor, al declarației de acceptare a candidaturii, precum și modelului listei membrilor organizației minorităților naționale, ce vor fi folosite pentru alegerea autorităților administrației publice locale în anul 2004.

Aceste prevederi au următorul conținut:

– Art. 7 alin. (3) și (4) din Legea nr. 67/2004: „(3) Pot depune candidaturi și alte organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale legal constituite, care prezintă la Biroul Electoral Central o listă de membri. Numărul membrilor nu poate fi mai mic de 15% din numărul total al cetățenilor care la ultimul recensământ s-au declarat ca aparținând minorității respective.

(4) Dacă numărul membrilor necesari pentru îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (3) este mai mare de 25.000 de persoane, lista membrilor trebuie să cuprindă cel puțin 25.000 de persoane domiciliat în cel puțin 15 din județele țării și în municipiul București, dar nu mai puțin de 300 de persoane pentru fiecare dintre aceste județe și pentru municipiul București”;

– Art. 19 alin. (3) din Legea nr. 14/2003: „Lista trebuie să cuprindă cel puțin 25.000 de membri fondatori, domiciliați în cel puțin 18 din județele țării și municipiul București, dar nu mai puțin de 700 de persoane pentru fiecare dintre aceste județe și municipiul București”.

În opinia autorului excepției, dispozițiile de lege criticate sunt contrare art. 8 alin. (1) – „Pluralismul în societatea românească este o condiție și o garanție a democrației constituționale”, art. 16 alin. (1) – „Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”, art. 35 [devenit art. 37] – „Dreptul de a fi ales” și art. 20 din Constituție – „Tratatele internaționale privind drepturile omului”.

De asemenea, se invocă și încălcarea art. 2 pct. 1 și art. 21 pct. 1 și 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 25 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, a art. 2 pct. 1 și 2 și art. 5 pct. 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, a art. 12 și 13 din Documentul final al Reuniunii de la Viena, precum și a punctelor 5.7, 5.9, 6 și 7.5 din Documentul Reuniunii de la Copenhaga a Conferinței asupra dimensiunii umane a CSCE (OSCE).

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, Curtea Constituțională reține următoarele:

I. O primă critică de neconstituționalitate privește art. 7 alin. (3) și (4) din Legea nr. 67/2004, care se referă la condițiile în care organizațiile minorităților naționale, altele decât cele reprezentate în Parlament, pot depune candidaturi pentru alegerea autorităților publice locale, și art. 19 alin. (3) din Legea nr. 14/2003 referitor la cuprinsul listei semnăturilor de susținere a unui partid politic în vederea înregistrării.

În legătură cu excepția de neconstituționalitate a art. 19 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003, Curtea Constituțională constată că potrivit art. 55 din aceeași lege „Organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care participă la alegeri li se aplică în mod corespunzător prevederile prezentei legi, cu excepția art. 6, art. 10 lit. e), art. 12 alin. (1), art. 18, 19, 27, art. 46 alin. (1) lit. e) și f), art. 47, 48 și 53”. De asemenea, potrivit art. 29 alin. (1) și (6) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, aceasta decide asupra excepțiilor care au legătură cu soluționarea cauzei, în caz contrar, ele fiind inadmisibile. Așadar, art. 19 din Legea nr. 14/2003 nu este incident în cauză, iar excepția de neconstituționalitate cu privire la aceste dispoziții de lege urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a art. 7 alin. (3) și (4) din Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, din analiza cuprinsului acestor dispoziții de lege nu rezultă că ele sunt discriminatorii în ce-i privește pe cetățenii aparținând minorităților naționale și nici că împiedică „exercitarea liberă a dreptului de a fi ales”. Stabilirea, prin lege, a condițiilor menționate nu contravine textelor constituționale și convenționale invocate ca fiind încălcate, legiuitorul având competența exclusivă de a institui modalitățile și condițiile de funcționare a sistemului electoral.

Potrivit art. 73 alin. (3) lit. a) din Constituție, sistemul electoral se reglementează prin lege organică, o astfel de lege fiind Legea nr. 67/2004. Textul din lege criticat dispune cu privire la un segment al procesului electoral, cel referitor la depunerea candidaturilor de către organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, stabilind anumite condiționări, fără ca prin acestea să îngreuească dreptul unei organizații din cadrul minorității de a participa la alegerea și constituirea autorităților locale. Așadar, condiția prezentării unei liste cu membri ai organizației cetățenilor aparținând minorităților naționale, pentru a putea depune candidaturi la alegerile locale nu este de natură să restrângă exercițiul dreptului de a fi ales, având în vedere că se cere o listă cu un număr de membri egal cu 15% din numărul total al cetățenilor care la ultimul recensământ s-au declarat că aparțin minorității naționale respective. Acest număr redus permite oricărei minorități naționale să constituie organizații cu posibilități de a depune candidaturi, ceea ce asigură aplicarea deplină a principiului pluralismului politic. Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în Parlament nu sunt privilegiate, sub aspectul depunerii candidaturilor pentru consiliile locale, întrucât acestea au îndeplinit condiții mult mai severe pentru a accede în Parlament. Astfel, conform art. 4 alin. (2) din Legea nr. 373/2004 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, „Organizațiile cetățenilor aparținând unei minorități naționale definite potrivit alin. (1), legal constituite, care nu au obținut

în alegeri cel puțin un mandat de deputat sau de senator au dreptul, împreună, potrivit art. 62 alin. (2) din Constituția României, republicată, la un mandat de deputat, dacă au obținut, pe întreaga țară, un număr de voturi egal cu cel puțin 10% din numărul mediu de voturi valabil exprimate pe țară pentru alegerea unui deputat”.

Dispozițiile art. 7 alin. (3) și (4) din legea criticată sunt în interesul minorităților privite în ansamblul lor și se opun unor interese divergente care s-ar putea manifesta în interiorul acestora, iar, pe de altă parte, sunt de natură să asigure înlăturarea fracționării organelor alese și buna funcționare a acestora. Legea oferă posibilitatea cetățenilor aparținând unei minorități să candideze fie pe listele organizației din care fac parte, fie ca independent.

Curtea constată că asupra constituționalității prevederilor art. 7 alin. (3) și (4) din Legea nr. 67/2004, sub aspectul numărului membrilor organizației aparținând minorității naționale legal constituite și al dispersiei lor în teritoriu pentru a figura pe lista de membri depusă la Biroul Electoral Central, în vederea participării la alegeri, prin raportare la aceleași prevederi din Constituție invocate și în acest dosar Curtea Constituțională s-a mai pronunțat prin Decizia nr. 325 din 14 septembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 969 din 21 octombrie 2004. Prin această decizie, respingând excepția de neconstituționalitate invocată, Curtea a reținut că din cuprinsul art. 7 alin. (3), (4) și (5) al legii rezultă că acesta este chiar în sensul dispozițiilor constituționale ale art. 37, referitoare la „Dreptul de a fi ales”, dispoziții care precizează limitele dreptului și condițiile care trebuie îndeplinite de cei care doresc să candideze. De asemenea, în legătură cu posibilitatea stabilită de text, în sensul depunerii de candidaturi de către organizațiile legal constituite ale cetățenilor aparținând minorităților naționale pentru participarea la alegerile locale, a reținut că această prevedere reprezintă tocmai respectarea principiului egalității între cetățeni, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție, iar nu încălcarea lui, precum și că art. 8 privind „Pluralismul și partidele politice” nu este incident în cauză.

Cele statuate prin decizia menționată își mențin valabilitatea și în prezenta cauză, întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să justifice schimbarea jurisprudenței Curții.

De altfel, criticile formulate, constând, în esență, în susținerea potrivit căreia autorul excepției este „împiedicat în exercitarea liberă a dreptului de a fi ales, fiind constrâns să candideze pe listele unor formațiuni politice sau organizații ale minorităților naționale care au o politică și o ideologie post-comunistă (...)”, nu reprezintă aspecte de constituționalitate, așa încât nu pot fi reținute.

II. În ceea ce privește neconstituționalitatea anexei nr. 8 la Hotărârea Guvernului nr. 505/2004 pentru aprobarea modelului copiei de pe lista electorală permanentă, modelului listei electorale suplimentare, al extrasului de pe lista electorală permanentă sau suplimentară, al listei susținătorilor, al declarației de acceptare a candidaturii, precum și modelului listei membrilor organizației minorităților naționale ce vor fi folosite pentru alegerea autorităților administrației publice locale în anul 2004, Curtea nu este competentă să se pronunțe, având în vedere dispozițiile art. 146 lit. d) din Constituție, coroborate cu cele ale art. 2 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale. Potrivit acestor dispoziții constituționale și legale, Curtea Constituțională hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate

privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial, precum și direct de Avocatul Poporului, și asigură controlul constituționalității legilor, a tratatelor internaționale, a regulamentelor Parlamentului și a ordonanțelor Guvernului.

Așa fiind, excepția de neconstituționalitate a prevederilor anexei nr. 8 la Hotărârea Guvernului nr. 505/2004 urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

III. În legătură cu Avizul nr. 300/2004 asupra Legii pentru alegerea administrației publice locale în România, adoptat de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept – Comisia de la Veneția, prin Consiliul pentru alegeri democratice, în cea de-a 11-a sesiune de la Veneția, din data de 2 decembrie 2004, și prin Comisia de la Veneția, în cea de-a 61-a sesiune plenară de la Veneția, din perioada 3-4 decembrie 2004, invocat de autorul excepției în sprijinul susținerilor de neconstituționalitate a prevederilor Legii nr. 67/2004, Curtea observă următoarele: potrivit pct. I „Introducere”, Biroul Adunării parlamentare a Consiliului Europei a invitat Comisia de la Veneția să își dea avizul asupra conformității principiilor enunțate prin Legea alegerilor locale din România cu cele din instrumentele juridice de bază ale Consiliului Europei, și anume: Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale și Carta europeană privind autonomia locală. Această invitație a fost formulată ca urmare a unei cereri vizând o propunere de hotărâre referitoare la Legea alegerilor locale în România. Ca urmare, a fost elaborat Avizul nr. 300/2004, prin care, la pct. IV intitulat „Concluzii”, se reține că legea în ansamblu se conformează normelor patrimoniului electoral european, precum și că anumite îmbunătățiri ar fi posibile la alegerile locale, în special în privința dreptului de vot pentru persoanele care nu sunt cetățeni (români), deși aceasta nu este încă o normă europeană. Mai mult, se reține că aplicarea legii cu ocazia alegerilor din anul 2004 nu a ridicat nici o problemă deosebită. Precizând că observațiile se aplică doar alegerilor locale, se arată că totuși prevederile art. 7 din lege creează dificultăți, prin aceea că restrâng posibilitatea ca mai mult de o grupare de persoane care aparțin unei minorități naționale (în practică, în principal minoritatea maghiară) să fie reprezentată în cadrul autorităților la nivel local pe ansamblul țării, iar restricțiile impuse de text nu par a fi justificate de necesitatea asigurării unității pentru conservarea ponderii electorale a unei minorități, întrucât alegătorii știu cum să își salveze interesele ca minoritate³.

³ Curtea Constituțională a calificat concluzia Comisiei de la Veneția, exprimată într-o formulă grațioasă, evitând însă argumentele ferme ale analizei Comisiei. Astfel, Comisia a notat că „Suntem în prezența unui tratament evident inegal în aliniatul 2 al articolului 7 din Legea mai sus menționată, care acordă minorităților naționale reprezentate în Parlament o poziție privilegiată în ceea ce privește desemnarea candidaților pentru alegerile locale”; „(...) în situația în care participarea minorităților naționale la afacerile publice la nivel local, în anumite privințe, poate fi mult mai importantă pentru aceasta decât participarea lor la afacerile publice la nivel național, participarea lor nu ar trebui condiționată de numărul lor la nivel național”; „Condițiile impuse minorităților naționale sau altor organizații, în cadrul unei minorități, nereprezentate în Parlament, pentru a-și putea numi candidați sunt atât de severe încât pot părea aproape prohibitive”; „Faptul de a nu încerca fragmentarea entităților politice este principiul unei guvernări înțelepte, faptul de a împiedica, printre altele, dezvoltarea alternativelor este o negare a democrației” (NRDO).

Avizul nr. 300/2004 al Comisiei de la Veneția nu a fost urmat de o rezoluție referitoare la Legea privind alegerile locale în România.

Curtea constată că, pentru considerentele arătate în prezenta decizie, cele semnalate în avizul menționat nu sunt de natură să justifice pronunțarea altei soluții decât cea de respingere a excepției de neconstituționalitate ce face obiectul prezentului dosar, recomandările făcute privind îmbunătățirea legislației în materie electorală putând fi, eventual, examinate numai de Parlament.

IV. În ceea ce privește Raportul de evaluare al Misiunii OSCE/OIDDO – Varșovia, 14 februarie 2005 – asupra alegerilor parlamentare și prezidențiale din România – 28 noiembrie și 12 decembrie 2004 – depus la dosar, de asemenea, de autorul excepției cu prilejul dezbaterilor din data de 1 martie 2005, Curtea constată că acesta se referă la Legea privind alegerile parlamentare și prezidențiale; or, în cauză, obiectul controlului de constituționalitate îl constituie prevederi din Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale⁴.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 7 alin. (3) și (4) din Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, excepție ridicată de Kincses Elod din Târgu Mureș în Dosarul nr. 4.120/2004 al Judecătoriei Sectorului 5 București.

2. Respinge, ca fiind inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 19 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003, precum și ale anexei nr. 8 la Hotărârea Guvernului nr. 505/2004 pentru aprobarea modelului copiei de pe lista electorală permanentă, modelului listei electorale suplimentare, al extrasului de pe lista electorală permanentă sau suplimentară, al listei susținătorilor, al declarației de acceptare a candidaturii, precum și modelului listei membrilor organizației minorităților naționale, ce vor fi folosite pentru alegerea autorităților administrației publice locale în anul 2004, excepție ridicată de același autor în același dosar.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 15 martie 2005.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

prof. univ. dr. IOAN VIDA

Magistrat-asistent șef,

Gabriela Dragomirescu

---

⁴ Totuși, Raportul de evaluare al Misiunii OSCE/OIDDO introducea argumente care erau relevante și pentru Legea alegerilor locale, în mod logic, de vreme ce este vorba despre aceleași prevederi.

*

Dos. nr. 4120/2004

Hotărârea Judecătoria Sectorului 5, București, la data de 5 mai 2005

Luând act de decizia Curții Constituționale, Judecătoria Sectorului 5, București s-a pronunțat la data de 5 mai 2005 în Dosarul nr. 4120/2004, respingând ca neîntețmeiată cererea formulată de reclamantul Kincses Előd motivând, printre altele:

„De altfel, în opinia instanței [Președintă Victoria Alina Trăilă], faptul că în modelul listei membrilor organizațiilor neguvernamentale naționale (...) este menționată data alegerilor, respectiv 6 iunie 2004, nu reprezintă o adăugire la lege și nu are ca rezultat o discriminare a acestor organizații.” (...) În ce privește obligația strângerii unui număr de semnături pentru depunerea candidaturii, trebuie subliniat că această obligație revine și candidaților independenți (...)” (...) „În concluzie, dispozițiile legale criticate de reclamant nu constituie o condiționare ilegală a dreptului de a fi ales și nici o discriminare în raport cu ceilalți cetățeni români sau cu membrii organizațiilor minorităților naționale reprezentate în Parlament, ci, dimpotrivă, facilitează reprezentarea cetățenilor aparținând minorităților naționale în cadrul autorităților administrației publice locale (...)”.

Față de această decizie, Kincses Előd a înaintat recurs, adăugând la dosar Raportul Comisiei de la Veneția, Raportul OIIDO/OSCE și Raportul Departamentului de Stat al SUA pe anul 2004.